

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ SIRTQI SAWDA AYLANISI
(2022- jil yanvar-sentyabr ayları ushın dáslepki maǵlıwmat)**

Respublika ekonomikasın rawajlandırıw strategiyası diversifikaciyalanǵan hám básikege shıdamlı ekonomikanı jaratıwǵa, innovacion texnologiyalar hám bazardı basqarıwdıń jańa usıllarınan paydalanǵan halda milliy resurslardan maksimal dárejede paydalanıwǵa baǵdarlanǵan. Mámlekettiń sırtqı ekonomikalıq iskerligi, atap aytqanda sırtqı sawda tarawında ámelge asırılıp atırılǵan reformalardıń aqırǵı nátiyjesi xalıqtıń turmıs dárejesine óz tásirin ótkeredi.

2022- jıldıń yanvar-sentyabr ayları juwmaǵı menen respublikanıń sırtqı sawda aylanısı (tekstte SSA) 447,7 mln. AQSh dolların qurap, 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 18,4 mln. AQSh dollarına yaǵnıy 96,0 % ke quradi.

**SIRTQI SAWDA AYLANISI HÁM BALANSI
(yanvar- sentyabr, mıń AQSh dollari)**

	2021- jil	2022- jil	Ósiw pátleri, % te	Jámige salıstırǵanda, % te
Sırtqı sawda aylanısı	466 070,6	447 652,4	96,0 %	x
Eksport 	297 503,9	274 906,2	92,4 %	100,0
 <i>tovarlar</i>	295 507,1	271 509,6	91,9	98,8
 <i>xızmetler</i>	1 996,8	3 396,6	170,1	1,2
 <i>altın</i>	-	-	-	-
Import 	168 566,7	172 746,2	102,5 %	100,0
 <i>tovarlar</i>	159 572,7	154 630,6	96,9	89,5
 <i>xızmetler</i>	8 994,0	18 115,6	201,4	10,5
 Saldo	128 937,2	102 160,0	x	x

Maǵlıwmat ushın: Ózbekstan Respublikasınıń tovarlar sırtqı sawdası statistika kórsetkishlerin qalıplestiriwde, Sırtqı ekonomikalıq iskerlik Tovar nomenklaturası (keyingi orınlarda SEI TN) menen birgelikte, Birlesken Milletler Shólkeminiń Xalıqaralıq standartlasqan sawda klassifikatorı (keyingi orınlarda – XSSK) isletiledi. Bul óz náwbetinde analitikalıq maqsetlerde eksport hám import qılınatuǵın tovarlardı 10 úlken bólimge gruppalam ushın imkan beredi. Tovarlardı XSSK boyınsha kodlastırıw, SEI TN hám XSSK ortasında ótiw gıtleri járdeminde ámelge asırıladi.

SSAda eksport kólemi 274,9 mln. AQSh dollarına (7,6 % ke kemeydi) hám import kólemi 172,7 mln. AQSh dollarına (2,5 % ke kóbeydi) jetti. Sırtqı sawda aylanısı saldósı 102,2 mln. AQSh dollardı quradı.

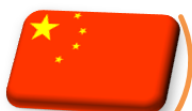

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI MENEN SIRTQI SAWDA AYLANISI
EN JOQARI ULESKE IYE BOLGAN MAMLEKETLER
(2022- jil yanvar-sentyabr, mln. AQSh dollari)**

Türkiya

SSA – 80,9
Eksport – 74,3
Import – 6,6

Qıtay Xalıq Respublikası

SSA – 132,6
Eksport – 70,5
Import – 62,1

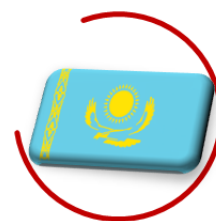
Rossiya Federaciyası

SSA – 79,1
Eksport – 39,3
Import – 39,8

Latviya

SSA – 31,6
Eksport – 30,7
Import – 0,8

Qazaqstan

SSA – 41,1
Eksport – 26,6
Import – 14,6

Koreya Respublikası

SSA – 29,0
Eksport – 9,2
Import – 19,8

Awğanstan

SSA – 3,6
Eksport – 3,6
Import – 0,0

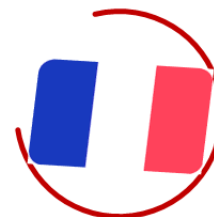
Qırğız Respublikası

SSA – 5,2
Eksport – 2,5
Import – 2,7

Ukraina

SSA – 1,9
Eksport – 1,8
Import – 0,1

Franciya

SSA – 1,6
Eksport – 1,2
Import – 0,4

Qaraqalpaqstan Respublikası, jáhannıń 49 dan artıq mámleketleri menen sawda baylanısların ámelge asırıp kelmekte. SSAnıń salmaqlı úlesi Türkiyada (18,1 %), Qıtay Xalıq Respublikasında (29,6 %), Latviyada (8,4 %), Rossiya Federaciyasında (17,7 %), Qazaqstanda (9,2 %), Koreya Respublikası (6,5 %) hám Awğanstanda (0,8 %) gúzetilgen.

úzliksiz islewin támiyinilew ushın respublikada zárúr resurslar bazası jaratılğan. Eksport quramında sezilerli ózgerislerge import tovarlarınıń ornın basatuğın ónimler islep shıǵarıw hám sanaat óndirisin diversifikaciya qılıw nátiyjesinde erisildi.

Sunday-aq, qońsı mámleketler menen óz-ara baylanıslardı bekkemlew, mámleketlerdiń social-ekonomikalıq, sawda-sanaat hámde mádeniy salalardaǵı baylanısların rawajlandırıw boyınsha úlken isler ámelge asırılıp atırılǵanlıǵın kóriw múmkin.

SSA da sońǵı jıllarda úlken ózgerisler gúzetilip atır. Mısal ushın, sońǵı úsh jılda SSA da Qırǵızıstan, Awǵanıstan hám Tájikistan menen sırtqı sawda aylanısınıń óskenligi gúzetilmekte. Basqa mámleketler (qońsı mámleketlerden tısqarı) menen bolsa, SSA da eń joqarı úlesi Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federaciyası, Túrkiya hám Latviya mámleketleri úlesine tuwra kelgen.

UNAMLÍ SÍRTQÍ SAWDA BALANSÍ GÚZETILGEN TÓRT MÁMLEKET
(yanvar- sentyabr, mln AQSh dollari)

Sırtqı ekonomikalıq iskerligi boyınsha 20 iri sherik-mámleketler arasınan 12 mámlekette unamlı sırtqı sawda balansı gúzetilgen, sonnan, Túrkiya (80,9 mln. AQSh dollari), Qıtay Xalıq Respublikası (132,6 mln. AQSh dollari), Rossiya (79,1 mln. AQSh dollari) hám Latviya (31,6 mln. AQSh dollari) usılar qatarınan. Qalǵan 6 mámleket penen passiv sırtqı sawda balansı saqlanıp qalmaqta.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ IRI SHERIK
MÁMLEKETLER MENEN SÍRTQÍ SAWDA AYLANÍSI DINAMIKASI**
(yanvar- sentyabr, miń. AQSh dollari)

Mámleketler	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Túrkiya	47782,4	79089,1	80894,9
Eksport	45729,0	67953,5	74318,8
Import	2053,4	11135,6	6576,1
Saldo	43675,6	56817,9	67742,7
Qıtay Xalıq Respublikası	106777,8	111581,5	132614,0
Eksport	78281,7	83831	70465,2
Import	28496,1	27750,5	62148,8
Saldo	49785,6	56080,5	8316,4
Rossiya Federaciyası	80274,2	83874,3	79074,7
Eksport	51289,0	54518,9	39322,7
Import	28985,2	29355,4	39752,0
Saldo	22303,8	25163,5	-429,3
Latviya	19773,2	23906,3	31588,4
Eksport	16042,4	21426	30741
Import	3730,8	2480,3	847,4
Saldo	12311,6	18945,7	29893,6
Qazaqstan	38522,6	44838,9	41051,5
Eksport	26559,2	28834,2	26459,0
Import	11963,4	16004,7	14592,5
Saldo	14595,8	12829,5	11866,5
Koreya Respublikası	27480,2	22422,1	29001,4
Eksport	5149,3	3498,4	9212,3
Import	22330,9	18923,7	19789,1
Saldo	-17181,6	-15425,3	-10576,8

Mámleketler	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Soedinennoe Korolevstvo	1398,4	2563,6	6216,1
Eksport		1723,2	3671,6
Import	1398,4	840,4	2544,5
Saldo	-1398,4	882,8	1127,1
Awғанstan	2681,8	3209,2	3556,5
Eksport	2681,8	3209,2	3556,5
Import			
Saldo	2681,8	3209,2	3556,5
Qırǵız Respublikası	3321,1	7051,2	5211,0
Eksport	1861,7	3526,2	2501,9
Import	1459,4	3525,0	2709,1
Saldo	402,3	1,2	-207,2
Gruziya	853,8	1233,2	2537,4
Eksport	816,3	1233,2	2458,6
Import	37,5		78,8
Saldo	778,8	1233,2	2379,8
Tájikistan	4701,8	2276,9	2116,7
Eksport	4701,8	2276,9	2116,7
Import			
Saldo	4701,8	2276,9	2116,7
Ukraina	6133,6	11755,4	1932,0
Eksport	5430,1	11000,2	1793,1
Import	703,5	755,2	138,9
Saldo	4726,6	10245,0	1654,2
Franciya	386,1	2375,9	1627,7
Eksport	140,4	1449,7	1214,1
Import	245,7	926,2	413,6

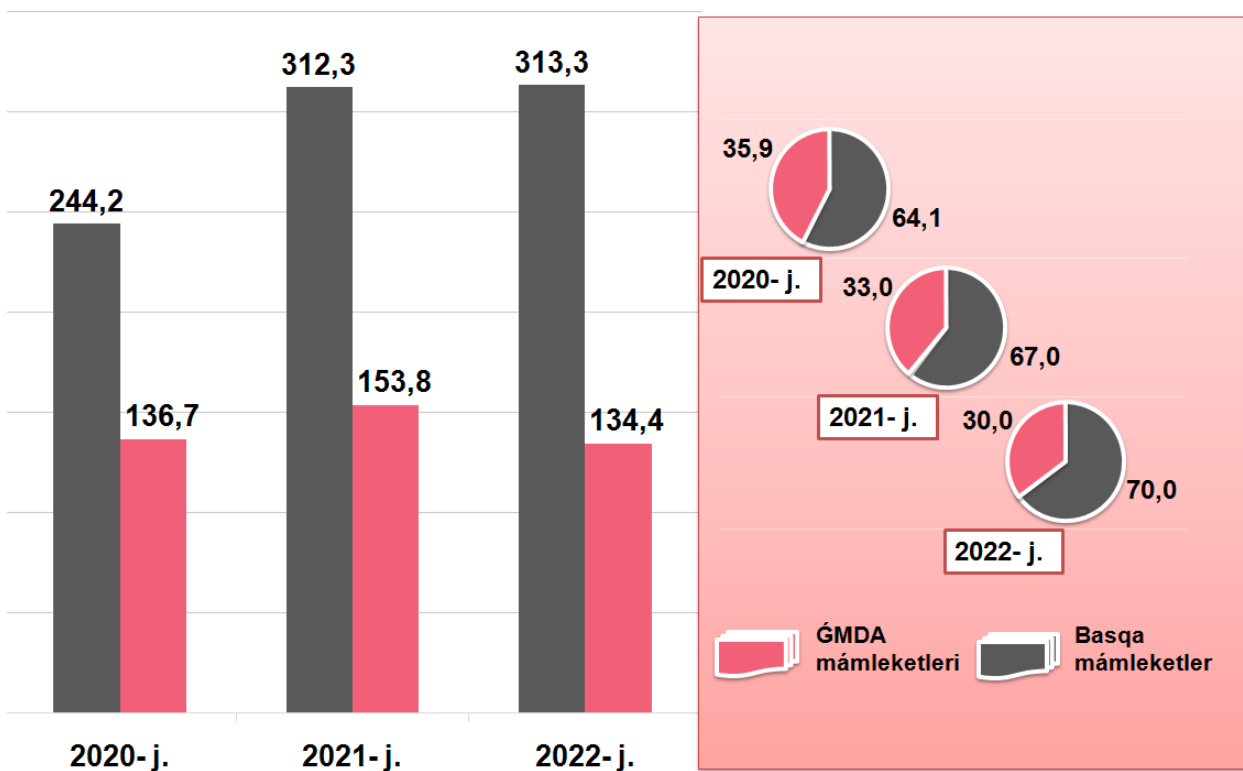
Mámleketler	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Saldo	386,1	2375,9	1627,7
Türkmenstan	2318,7	3011,9	1897,3
Eksport	578,9	800,2	1060,7
Import	1739,8	2211,7	836,6
Saldo	-1160,9	-1411,5	224,1
Litva	657,5	3834,8	3806,0
Eksport	0,1	2163,7	875,3
Import	657,4	1671,1	2930,7
Saldo	-657,3	492,6	-2055,4
Ázerbayjan	66,9	345,7	659,4
Eksport		345,7	659,4
Import	66,9		
Saldo	-66,9	345,7	659,4
Iran	1860,0	4925,8	1424,5
Eksport		1944,3	576,1
Import	1860,0	2981,5	848,4
Saldo	-1860,0	-1037,2	-272,3
Basqa mámleket	1574,3	189,6	464,8
Eksport	1574,3	189,6	464,8
Import			
Saldo	1574,3	189,6	464,8
Portugaliya	0,0	98,1	449,2
Eksport		98,1	449,2
Import			
Saldo	0,0	98,1	449,2
Germaniya	1569,5	7024,5	1355,5
Eksport	427,4	639,5	406,9
Import	1142,1	6385,0	948,6
Saldo	-714,7	-5745,5	-541,7

Qaraqalpaqstan Respublikasiniń sırtqı sawda aylanisiniń úshten bir bólegi ĞMDA mámleketlerine tuwra keledi hám bul kórsetkish sońgı jıllarda biraz ózgerdi.

Respublikamızda sırtqı sawdanı qollap-quwatlaw hámde ĞMDA mámleketleri menen usı saladaǵı sheriklikti jáne de bekkemlew boyınsha alıp barılıp atırılǵan is-ilájlarǵa qaramay, 2022-jıldıń yanvar-sentyabr aylarında, sırtqı sawda aylanısında ĞMDA mámleketleriniń úlesi 30,0 % ti qurap, 2021- jılǵa salıstırǵanda sırtqı sawda aylanısındaǵı úlesi 12,6 % ke kemeygen.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ SIRTQI SAWDA AYLANISINDA
ĞMDA MAMLEKETLERI HÁM BASQA MAMLEKETLERDIN KOLEMLERI
DINAMIKASI**
(yanvar-sentyabr, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

Basqa sırt el mámleketleriniń SSA sı 2022- jıldıń yanvar-sentyabr aylarında 2021- jıldıń usı dáwirine salıstırǵanda 0,3 % ke kemeydi hám jámi SSA daǵı úlesi 70,0 % ti quradı.

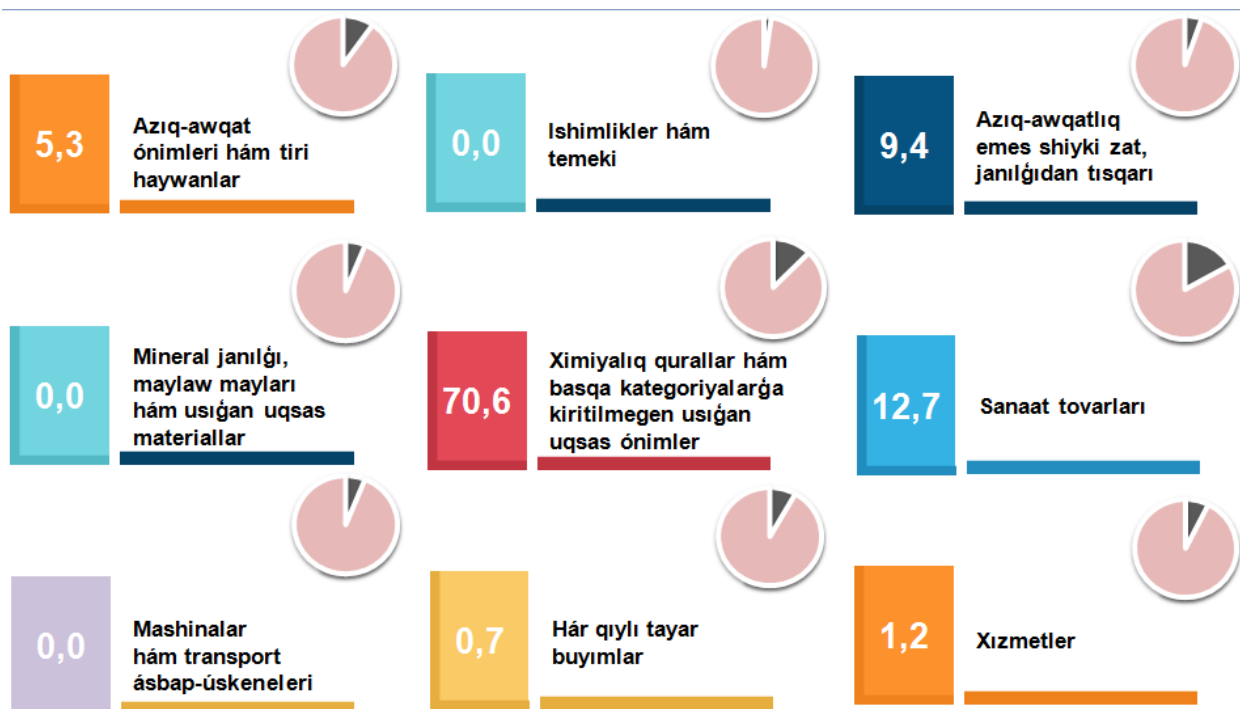
**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINI EKSPORTI
(2021- jil yanvar-sentyabr)**

Ushu jildin yanvar-sentyabr aylarida mamlekettin eksportyorlari sani 151 di qurap, olar tarepinen 274,9 mln. AQSh dollari (qimmat bahali metallar eksportinan tisqari) kolemindegi (2021- jildin saykes dawirine salistirganda 92,4 % ke tuwra keldi) tovar ham xizmetler eksport qiliniwi tamiyinlendi.

Eksport quraminda tovarlar ulesi 98,0 % ti qurap, olar tiykarinan ximiyaliq qurallar ham basqa kategoriyalarga kiritilmegen usigan uqsas onimler (70,6 %), sanaat tovarlari (12,7 %), aziq-awqatliq emes shiyki zat, janilgidan tisqari (9,4 %), aziq-awqat onimleri ham tiri haywanlar (5,3 %) ulesine tuwra kelmekte.

**XSSK BOYINSHA EKSPORT QURAMI
(2022- jil yanvar-sentyabr, ulesi, % te)**

**ЎMDA HÁM BASQA MÁMLEKETLERGE EKSPORT QURAMI
(2022- jil yanvar-sentyabr)**

XSSK qurami	Jámi			ЎMDA mámleketleri			Basqa mámleketler		
	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te
Jámi eksport	274 906,2	92,4	100,0	74 017,1	73,0	100,0	200 889,1	102,4	100,0
sonıń ishinde:									
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	14 489,0	106,4	5,3	5 274,7	93,2	7,1	9 214,2	101,7	4,6
Ishimlikler hám temeki	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		-	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	25 956,1	60,7	9,4	906,3	25,8	1,2	25 049,8	88,8	12,5
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	-	-	-		-	-		-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	194 187,9	96,9	70,6	54 614,2	42,5	73,8	139 573,7	105,3	69,5
Tiykarınan material túrine qarap klassifikaciyalanǵan sanaat tovarları	35 003,0	94,5	12,7	10 363,0	97,0	14,0	24 640,0	104,0	12,3
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri	23,7	40,8	0,0	23,7	-	-		-	-
Hár qıylı tayar buyımlar	1 849,9	368,3	0,7	1 849,9	1 078,7	2,5		0,0	0,0
Xızmetler	3 396,6	170,1	1,2	985,2	41,1	1,3	2 411,4	809,4	1,2

ĠMDA mámleketleri hám basqa mámleketlerge eksporttıń baǵdarı boyınsha parqlanıwlar barlıǵı gúzetilmekte. Sonnan, ĠMDA mámleketlerine eksporttıń tiykarǵı bólimi ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler úlesine tuwra kelmekte, eksport kólemi boyınsha keyingi orınlarda sanaat tovarları, azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar hámde azıq-awqatlıq emes shiyki zatqa (janılıǵıdan tısqarı) tuwra kelmekte.

2022- jıldıń yanvar-sentyabr aylarında eksport qılınǵan tovarlar hám xızmetler quramınıń analizi sonı kórsetpekte, tovarlar hám xızmetler quramında sezilerli ózgerisler bolmadı, biraq sonı aytıw kerek, 2021- jıldıń yanvar-sentyabrǵa salıstırǵanda, azıq-awqatlıq emes shiyki zat (janılıǵıdan tısqarı), sanaat tovarları hámde xızmetlerden tısqarı barlıq tovar gruppalarında ósim gúzetildi.

EKSPORT QURAMI DINAMIKASI
(yanvar- sentyabr % te)

XSSK quramı	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Jámi	100,0	100,0	100,0
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	5,4	4,6	5,3
Ishimlikler hám temeki	0,0	0,0	0,0
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	12,5	14,4	9,4
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	0,5	0,4	0,0
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	0,5	0,0	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	69,1	67,3	70,6
Tiykarınan material túrine qarap klassifikaciyalanǵan sanaat tovarları	10,2	12,5	12,7
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri	0,0	0,0	0,0
Hár qıylı tayar buyımlar	0,7	0,2	0,7
Xızmetler	1,0	0,7	1,2

**XSSK BÓLIMI BOYÍNSHA AYÍRÍM ÓNIMLER
EKSPORTINIŇ QURAMI
(2022- jil yanvar-sentyabr)**

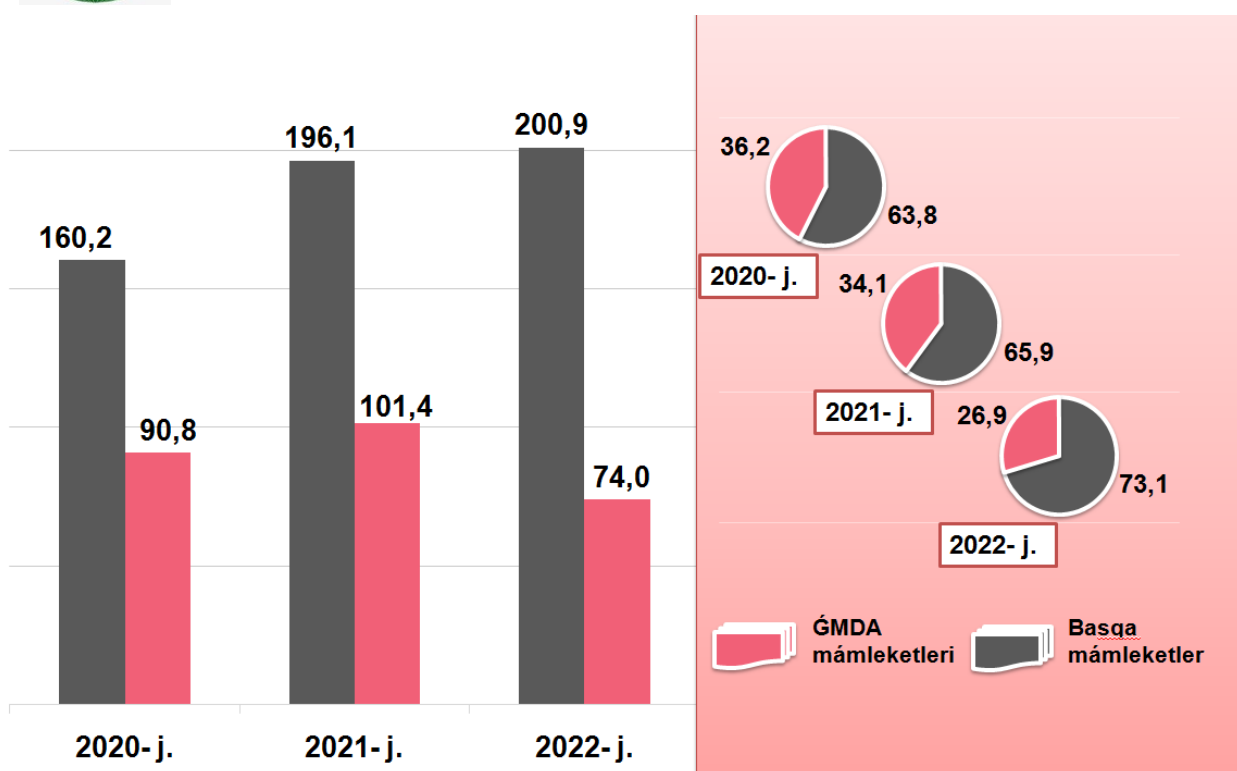
XSSK bólimi atı	Mıń AQSh dolları	2020-jıldırń sáykes dawirine salıstırǵanda, % te
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar		
Palız hám miyweler	10 932,0	104,5
Dánli eginler hám olardan tayarlanǵan ónimler	3 483,1	118,5
Kofe, shay, kakao, dámbegishler hám olardan tayarlanǵan ónimler	5,1	3,2
Sheker, shekerden tayarlanǵan ónimler hám bal	34,9	77,2
Hár qıylı azıq-awqat ónimleri hám preparatlar	20,3	16,9 b
Sút ónimleri hám qus máyekleri	13,6	544,0
Ishimlikler hám temeki		
Ishimlikler		
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı		
Haywanlar hám ósimliklerden kelip shıqqan shiyki zat materialları	18 055,8	62,9
Toqımashılıq talaları hám olardıń shıǵındıları	1 407,4	10,4
May alınatuǵın tuqımlar hám miyweler	100,1	182,7
Tóginler ushın shiyki zat hám mineral shiyki zat (kómir, neft hám qımbat bahalı taslardan tısqarı)	6 392,7	13,8 b
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar		
Neft hám neft ónimleri hám usıǵan uqsas materiallar		
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar		
Ósimlik mayları (qam, tazalanǵan yaki frakciyalanǵan)	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler		
Organikalıq emes ximiyalıq zatlar	252,2	294,6
Birlemshi formadaǵı plastmassalar	193 789,5	96,9
Efir mayları, rezinoidlar hám parfyumeriyalıq zatlar; xájetxana preparatları, polirovkalaw hám juwıw quralları	125,9	76,2
Basqa jerde klassifikaciyanbaǵan ximiyalıq materiallar hám ónimler		

Boyaytuğın hám terini iyleytuğın zatlar hám boyawlar	0,1	1,6
Birlemshi bolmağan formadađı plastmassalar	20,4	51,0 b
Sanaat tovarları		
Toqımashılıq iyirilgen jibi, gezlemeler, tayar buyımlar hám usıǵan uqsas ónimler	26 139,7	78,0
Probka hám terekten tayarlanǵan buyımlar (mebelden tisqari)	21,6	91,9
Shoyın hám polat	206,4	-
Ruda bolmağan qazılmalardan tayarlanǵan ónimler		
Metallardan tayarlanǵan buyımlar	12,7	44,4
Basqa tártiptegi metall bolmağan minerallardan alınǵan ónimler	8 622,7	246,8
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri		
Avtomobiller		
Elektr mashinaları, apparatlar, ásbaplar hám olardıń elektr bólekleri		
Sanaat ushın arnawlı bolmađan mashinalar hám olardıń detalları	10,3	12,9 b
Elektr baylanısı, dawıstı jazıw hám esittiriw apparaturaları hám úskeneleri		
Energiya generatorı mashinaları hám ásbap-úskeneler	1,0	30,3
Arnawlı bo'limler ushın arnawlı mólsherlangen mashinalar	12,5	103,3
Hár qıylı tayar buyımlar		
Hár qıylı tayar buyımlar	66,6	86,0
Arnawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları	876,7	214,0
Kiyim-kenshekler hám kiyim-kenshek buyımları	899,0	64,2 b
Mebel hám olardıń buyımları, kórpe-tósekler, matraslar, kópshikler soǵan uxsas mebeller	7,2	
Поёбзал	0,3	
Xızmetler		
Finanslıq xızmetler	732,9	150,3
Transport xızmetleri	562,5	48,3
Saparlar (turizm)	166,5	48,4
Basqa is boyınsha xızmetler	-	-
Qurılıs xızmetleri	1 934,7	-

So'ngi ush jilda GMDA mamlakatlariga eksport kólemi kemeydi ham olardiñ jámi eksporttağı úlesi 2020- jildiñ yanvar-sentyabrdağı 36,2 % ten 2022- jildiñ yanvar-sentyabr aylarina 26,9 % ke kemeydi. Mas rawishte basqa mamlakatlerdiñ jámi eksporttağı úlesi 73,1 % ti quradi.

**GMDA HÁM BASQA MÁMLEKETLERGE TOVAR
HÁM XÍZMETLER EKSPORTI KÓLEMLERI DINAMIKASI**
(yanvar-sentyabr, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

2022- jildiñ yanvar-sentyabr aylari juwmağında tovar ham xızmetler eksporti boyınsha tiykarğı sherik mamlaketler quramında Túrkiya (27,0 %), Qıtay Xalıq Respublikası (eksport ulıwma kóleminiñ 25,6 % i), Rossiya Federaciyası (14,3 %), Latviya (11,2 %), Qazaqstan (9,6 %), Koreya Respublikası (3,4 %), ham Awğanistan (1,3 %) mamlaketleri saqlanıp qalmaқта hamde olardiñ jámi eksporttağı úlesi 92,4 procentti quramaқта.

RESPUBLIKA EKSPORTIDA TIYKARGI
SHERIK MAMLEKETLERDIN ULESİ
(2022- jil yanvar-sentyabr, % te)

2022- jıldıń yanvar-sentyabr aylarında, ótken jıldıǵı tovarlar hám xızmetler eksporti boyınsha tiykarǵı sherik mámleketlerden jetekshi bolǵan Qıtay Xalıq Respublikası ekinshi orınǵa túsiwi esabınan, Türkiya eksporttaǵı úlesi boyınsha jetekshilikti aldı.

Usı jıldıń yanvar-sentyabr aylarında sherik mámleketlerdiń tovarlar hám xızmetler eksporti boyınsha geografıyası 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 49 mámlekettin 54 mámleketti quradı.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ TIYKARGI SHERIK MAMLEKETLERGE AMELGE ASIRGAN EKSPORTI KOLEMI HAM OSIM PATLERI
(yanvar-sentyabr)**

Mámleket atı	Mıń AQSH dollari		Ósim pátleri, % te		Ornı	
	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.
Túrkiya	67953,5	74318,8	148,6	109,4	2	1
Qıtay Xalıq Respublikası	83831,0	70465,2	107,1	84,1	1	2
Rossiya	54518,9	39322,7	106,3	72,1	3	3
Latviya	21426,0	30741,0	133,6	143,5	5	4
Qazaqstan	28834,2	26459,0	108,6	91,8	4	5
Koreya Respublikası	3498,4	9212,3	67,9	263,3	8	6
Soedinennoe Korolevstvo	1723,2	3671,6	-	213,1	13	7
Awǵanstan	3209,2	3556,5	119,7	110,8	9	8
Qirǵız Respublikasi	3526,2	2501,9	189,4	71,0	7	9
Gruziya	1233,2	2458,6	151,1	199,4	17	10
Tajikistan	2276,9	2116,7	48,4	93,0	10	11
Ukraina	11000,2	1793,1	202,6	16,3	6	12
Fransiya	1449,7	1214,1	1032,3	83,8	15	13
Turkmenstan	800,2	1060,7	138,2	132,6	18	14
Litva	2163,7	875,3	222695 3,5	40,5	11	15
Ázerbayjan	345,7	659,4		190,7	24	16
Kanada		612,0				18
Iran	1742,7	576,1		33,1	12	14

Usı mámleketlerge eksport qılınıp atırılǵan tovarlar quramına tiykarınan ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler, sanaat tovarları hámde azıq-awqatlıq emes shiyki zat (janılıǵıdan tısqari) kiredi.

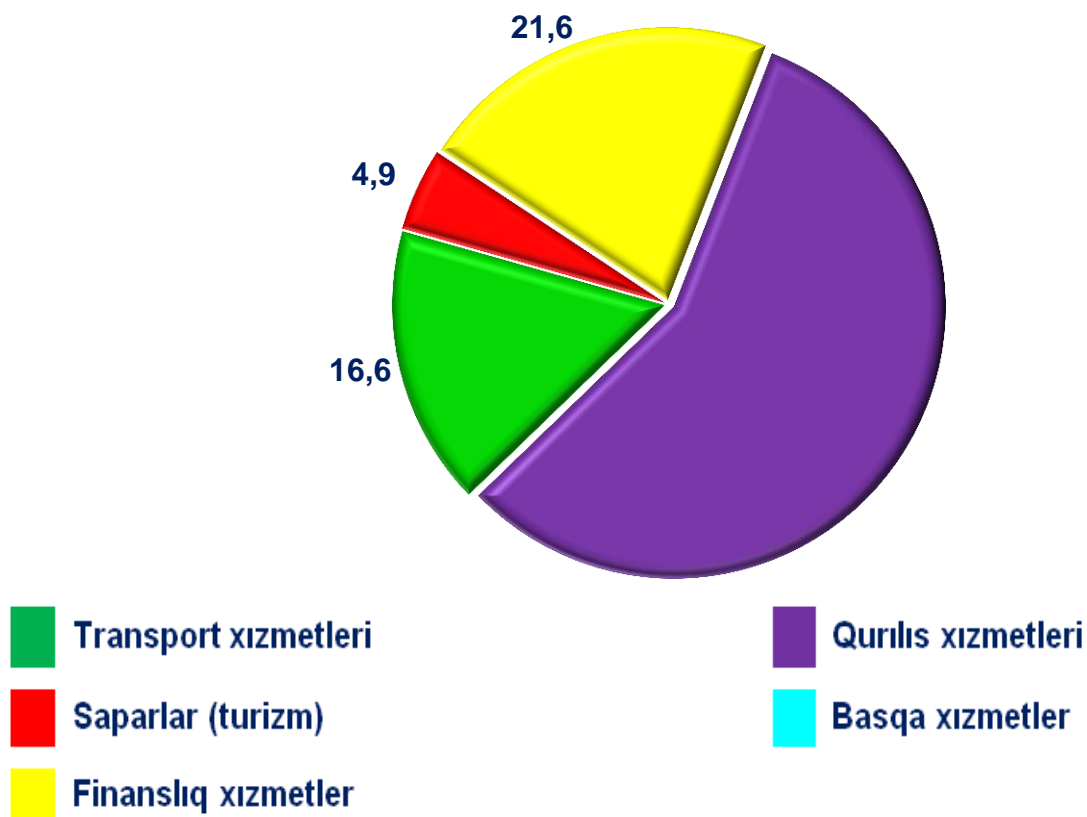
**RESPUBLIKANIŇ AYIRIM MAMLEKETLER MENEN EKSPORT QURAMI
(2022- jil yanvar-sentyabr, miŇ AQSh dollari)**

XSSK qurami	Qıtay		Túrkiya		Rossiya		Latviya	
	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.
Jámi eksport	83 831,0	70 465,2	67 953,5	74 318,8	54 518,9	39 322,7	21 426,0	30 741,0
sonıń ishinde:								
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	753,2	1 640,8	1032,6	1499,1	278,2	788,2	51,0	64,0
Ishimlikler hám temeki								
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqari	25282,3	20 303,3	8302,5	262,0	2471,9	598,2	161,6	
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar								
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar								
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	37156,9	38 990,7	52784,1	62185,0	45706,3	30916,0	21213,4	30677,0
Sanaat tovarları	20483,3	7593,7	5833,1	10364,0	5013,9	6273,4		
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi					3,3			
Hár qıylı tayar buyımlar	153,5				4,9	147,6		
Xızmetler	1,8	1936,7	1,2	8,7	1039,9	599,3	0,0	0,1

Xızmetler eksportı kólemi 3 396,6 miŇ AQSh dolların yáki jámi eksport kóleminiń 1,2 % in qurap, 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 0,5 % ke kóbeygenligi gúzetildi. Xızmetler eksportı quramınıń tiykarǵı úlesi saparlar (turizm) (4,9 %), transport (16,6 %), Qurılıs (57,0 %) hámde finanslıq xızmetler (21,6 %) úlesine tuwra kelgen.

XİZMETLER EKSPORTI QURAMI
(2022- jil yanvar-sentyabr, úlesi, % te)

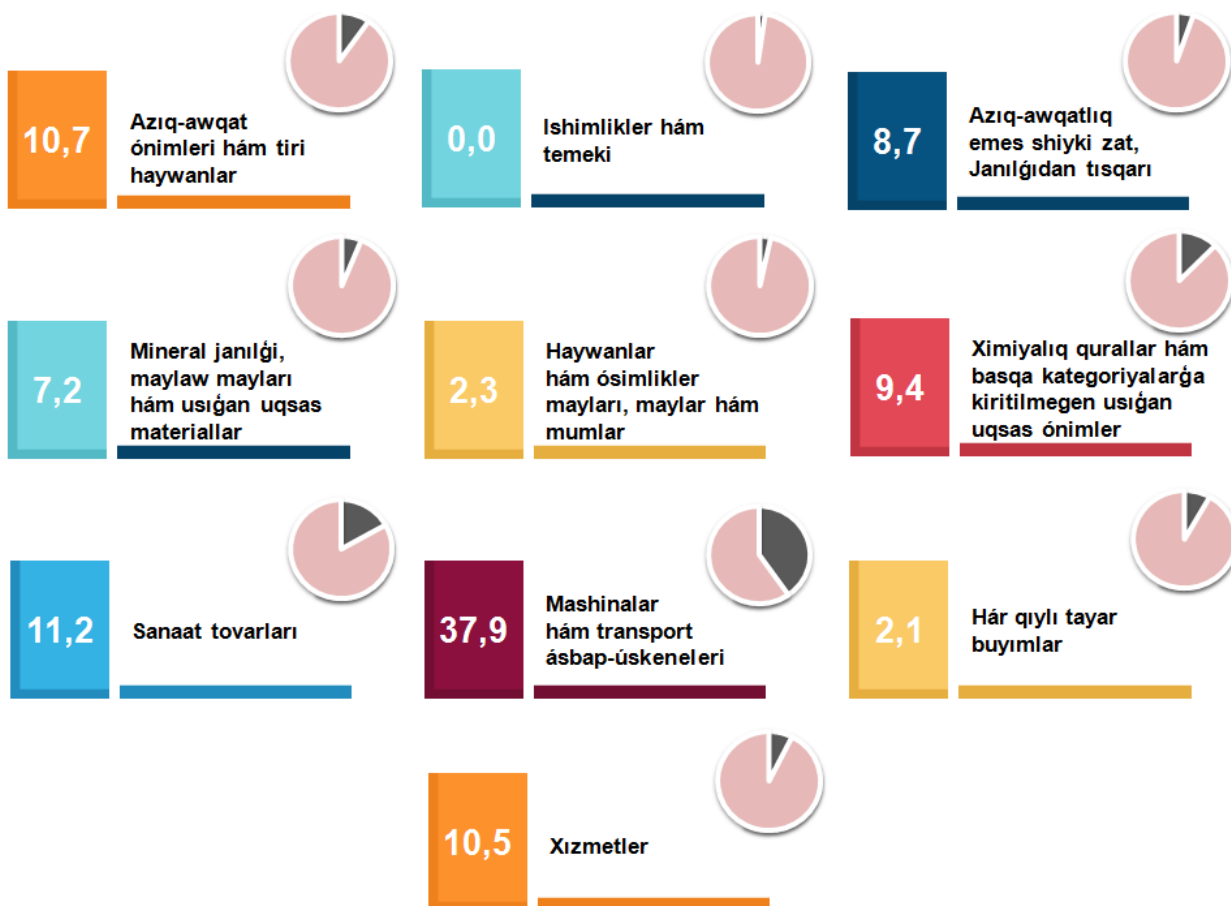
QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ IMPORTI
(2022- jil yanvar- sentyabr)

2022- jıldıń yanvar-sentyabr aylarında import kólemi 172,7 mln.AQSh dolların hám 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 102,5 % ti quradı.

Import quramında eń úlken úles, mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri (37,9 %), azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar (10,7 %) hámde ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler (9,4 %) esabına tuwra keldi.

XSSK BÓLIMI BOYÍNSHA IMPORT QURAMI
(2022- jil yanvar- sentyabr, úlesi, % te)

Tovarlar importı dinamikası analizine kóre, 2022- jıldıń yanvar-sentyabr aylarında import qılınǵan tovarlar kólemi, ótken jıldıń mas dáwirine salıstırǵanda 172,7 mln. AQSh dollarǵa kóbeydi hám 102,5 % ti quradı. Xızmetler importı bolsa 18,1 mln. AQSh dollarǵa jetti.

**ЎGMDA HÁM BASQA SÍRT EL MÁMLEKETLERINEN
IMPORT QURAMI
(2022- jil yanvar- sentyabr)**

Qurami	Jámi			ЎGMDA mámleketleri			Basqa mámleketler		
	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te
Jámi import	172746,3	102,5	100,0	60 339,6	115,1	100,0	112 406,6	96,8	100,0
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	18 430,1	93,1	10,7	16 243,8	108,1	26,9	2 186,3	45,8	1,9
Ishimlikler hám temeki	69,9	-	-	69,9	-	-	-	-	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqari	15 020,2	129,0	8,7	14 766,1	127,4	24,5	254,1	495,9	0,2
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	12 376,4	90,6	7,2	5 799,9	87,4	9,6	6 576,5	93,6	5,9
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	4 010,5	83,4	2,3	4 010,5	83,4	6,6	-	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	16 220,3	69,6	9,4	1 259,5	60,2	2,1	14 960,8	70,5	13,3
Sanaat tovarları	19 433,9	172,2	11,2	16 023,9	230,1	26,6	3 410,1	78,9	3,0
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri	65 400,3	94,4	37,9	957,5	53,8	1,6	64 442,9	95,5	57,3
Hár qıylı tayar buyımlar	3 668,8	63,2	2,1	713,0	344,8	1,2	2 955,8	52,8	2,6
Xızmetler	18 115,6	201,4	10,5	495,4	14,9	0,8	17 620,1	311,0	15,7

Aǵımdaǵı dáwirde import qılınǵan tovarlar hám xızmetler quramınıń analizi sonı kórsetti, 2021- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda Azıq-awqatlıq emes

shiyki zat, janilgıdan tısqarı importınıń úlesi 6,8 % ten 8,7 % ke ósti, mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri 41,8 % ten 37,9 % ke, hár qıylı tayar buyımlar úlesi bolsa 3,2 % ten 2,1 % ke kemeydi.

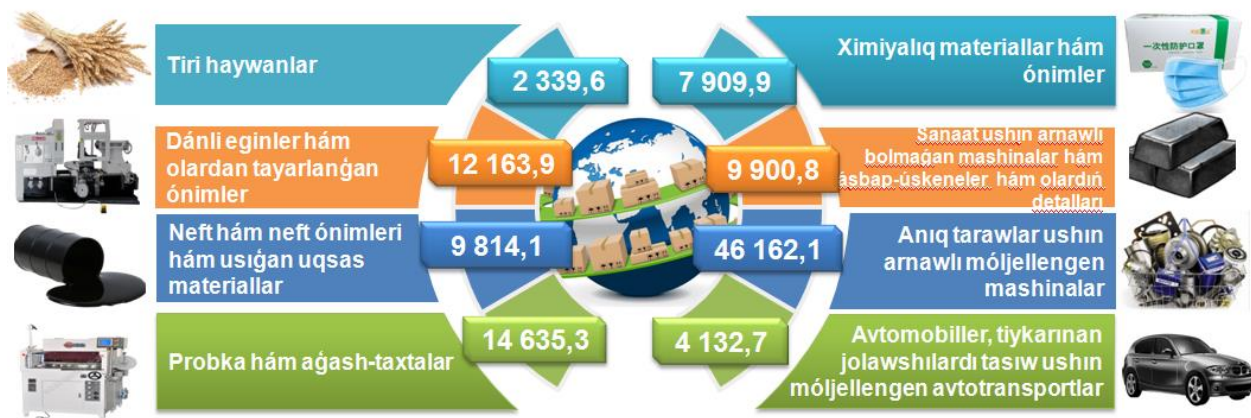
**IMPORT QURAMI DINAMIKASI
(2022- jil yanvar- sentyabr úlesi, % te)**

XSSK quramı	2020- jil	2021- jil	2022- jil
Jámi import	100,0	100,0	100,0
sonıń ishinde:			
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	14,4	11,7	10,7
Ishimlikler hám temeki			-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janilgıdan tısqarı	8,9	6,9	8,7
Mineral janilgı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	5,6	8,1	7,2
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	2,8	2,9	2,3
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵar uqsas ónimler	16,7	13,8	9,4
Sanaat tovarları	6,0	6,7	11,2
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri	33,6	41,1	37,9
Hár qıylı tayar buyımlar	7,1	3,4	2,1
Xızmetler	4,9	5,3	10,5

Xızmetler importınıń analizi sonı kórsetti, 2021- jıldıń yanvar-sentyabr aylarında 2022- jıldıń yanvar-sentyabr aylarına salıstırǵanda jámi importtaǵı úlesi 10,5 % ten 5,3 % ti quradi.

AYIRIM IMPORT TOVARLARI
(2022- jil yanvar- sentyabr, miñ AQSH. doll.)

XSSK BOYINSHA IMPORT QILINGAN AYIRIM TURDEGI ÓNIMLER QURAMI
(2022- jil yanvar-sentyabr)

Ónim atı	Miñ AQSh dollari	ózgeriw pátleri, % te
Aziq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar		
Dánli eginler hám olardan tayarlangan ónimler	12 163,9	110,4
Tiri haywanlar	2 339,6	40,1
Kofe, shay, kakao, dámbegishler hám olardan tayarlangan ónimler	148,0	183,4
Palız hám miyweler	483,7	726,3
Gósh hám gósh ónimleri	182,7	45,8
Qumsheker hám bal		
Sút ónimleri hám qus máyekleri	314,9	51,6
Balıq (teńiz sút emiziwshileri bolmagan), qısqıshbaqasimanlar, mollyuskalar hám suwda júziwshi omirtqasızlar hám olardan tayarlangan yarım tayar ónimler	919,3	432,0
Hár qıylı aziq-awqat ónimleri hám preparatlar	1 147,7	79,8
Haywanlar ushin korm	730,4	700,3
Ishimlikler hám temeki		
Ishimlikler	69,9	-
Aziq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı		
Probka hám aǵash-taxtalar	14 635,3	150,8

Tabiiy kawshik bólekleri	89,1	96,6
Haywanlar hám ósimliklerden kelip shıqqan shiyki zat materialları	92,4	5,0
Tóginler ushın shiyki zat hám mineral shiyki zat	6,0	75,0
Toqımashılıq ónimler	59,8	
Qağaz hám makulatura		
Mayli tuximlar hám mayli miyweler	137,6	
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar		
Neft hám neft ónimleri hám usıǵan uqsas materiallar	9 814,1	91,7
Kómir, koks hám briketler	2 562,4	86,9
Tábiyiy yaki jasalma gaz		
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar		
Ósimlik mayları		
Haywan hám ósimlik mayları	4 010,5	83,6
Haywanlar mayları	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler		
Birlemshi formadaǵı plastmassalar	1 275,7	176,8
Boyaytuǵın hám terini iyleytuǵın zatlar hám boyawlar	125,4	143,0
Ximiyalıq materiallar hám ónimler	7 909,9	49,7
Organikalıq ximiya zatları	5 895,4	116,6
Birlemshi formada bolmaǵan plastmassalar	793,6	68,3
Organikalıq emes ximiyalıq zatlar	28,2	21,7
Éfir mayları, rezinoıdler jáne parfyumeriya; dáretxana quralları	14,1	124,8
Tóginler	174,3	81,9
Medsina hám farmaceutika	3,8	-
Sanaat tovarları		
Shoyın hám polat	1 383,2	134,2
Rezina buyımları	169,4	42,1
Metallardan tayarlanǵan buyımlar	640,2	71,6
Toqımashılıq iyirilgen jibi, gezlemeler, tayar buyımlar hám usıǵan uqsas ónimler	560,0	487,4
Ruda bolmaǵan qazılmalardan tayarlanǵan ónimler	1 036,3	121,1
Probka hám terekten tayarlanǵan buyımlar (mebelden tisqari)	15 567,7	195,8
Qağaz, karton hám qağaz massası, qağaz yaki kartonnan tayarlanǵan buyımlar	57,3	163,2
Renli metallar		
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri		

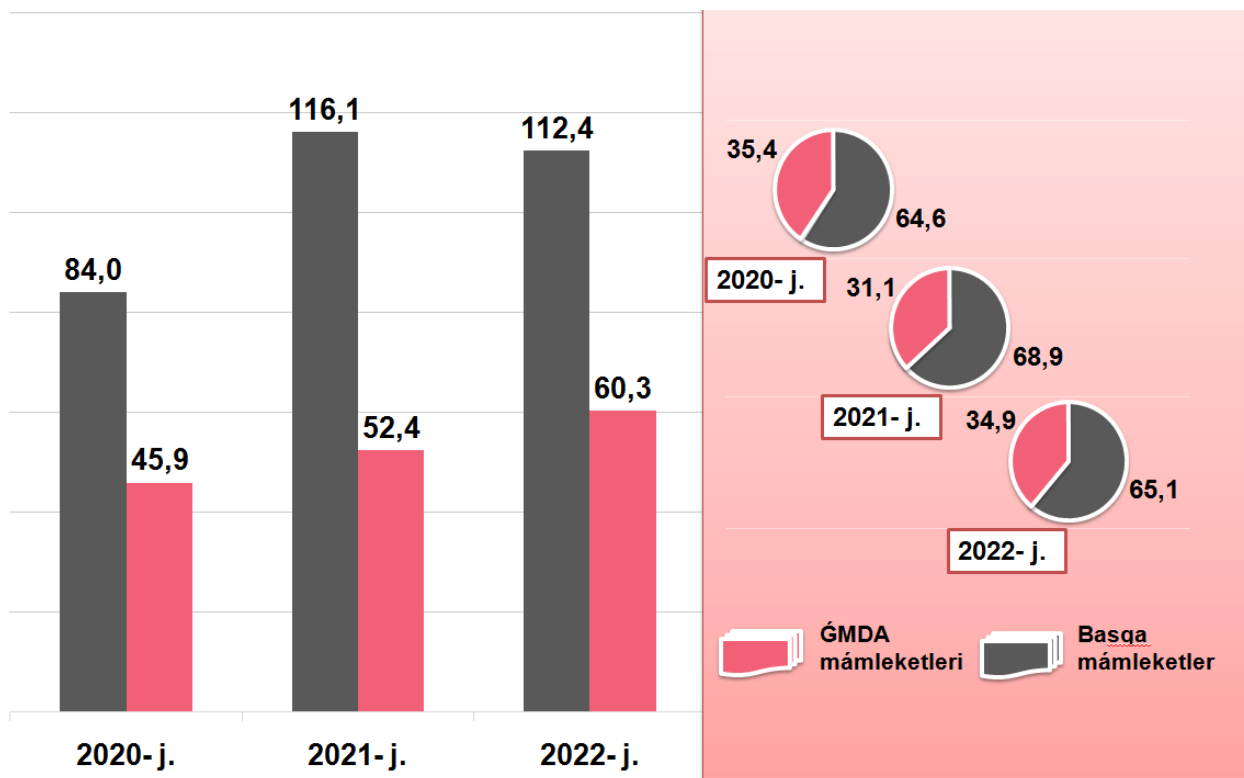
Energiya generatori mashinalari hám ásbap-úskeneler	553,5	6,5
Aniq tarawlar ushin arawlı móljellengen mashinalar	46 162,1	161,9
Sanaat ushin arawlı bolmağan mashinalar hám ásbap-úskeneler hám olardıń detalları	9 900,8	68,6
Elektr mashinaları, apparatlar, ásbaplar hám olardıń elektr bólekleri	1 809,9	89,1
Elektr baylanısı, dawıstı jazıw hám esittiriw apparaturaları hám úskeneleri	972,3	13,9
Metallardı qayta islew mashinaları	1 385,3	490,7
Kanselyariya mashinaları hám maǵlıwmatlardı avtomatikalıq ráwishte qayta islew ushin ásbap-úskeneler	483,7	865,3
Avtomobiller	4 132,7	86,1
Basqa transport buyımları		
Hár qıylı tayar buyımlar		
Hár qıylı tayar buyımlar	760,8	297,2
Arawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları	1 661,3	72,6
Bloklı binalar, suw ótkiziw, kanalizaciya ısıtıw hám jaqtılandırıw úskeneleri ushin armatura hám buyımlar úskeneleri	1 047,5	32,8
Ayaq-kiyim	1,2	120,0
Kiyim-kenshekler hám kiyim-kenshek buyımları	6,9	21,2
Mebel hám onıń bólekleri, jataqjay buyımları, matraslar, matraslar ushin tirgekler, kópshikler hám usıǵan uqsas tigilgen mebel	190,4	656,6
Fotografiyalıq apparatura, úskene, isletiletuǵın materiallar hám optikalıq buyımlar, basqa jerde klassifikaciyanbaǵan; saatlar	0,7	9,2
Xızmetler		
Basqa is boyınsha xızmetler	16 388,5	347,5
Transport xızmetleri	204,1	156,3
Texnikalıq xızmet kórsetiw hám ońlaw xızmetleri	780,2	22,4
Finanslıq xızmetler	742,7	111,3

Hár qıylı tayar buyımlar importı kólemleriniń kemeyiwine arawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları (72,6 % ke páseygen), bloklı binalar, suw ótkiziw, kanalizatciya ısıtıw hám jaqtılandırıw úskeneleri ushin armatura hám bekkemlew maslamaları (32,8 % ke páseygen) importınıń kemeyiwine tásir qılǵan.

Aziq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar importınıń kemeyiwine bolsa, Tiri haywanlar (40,1 % ke páseygen) importınıń kemeygenligi tikkeley tásir etken.

ÓMDA HÁM BASQA SÍRT EL MÁMLEKETLERINEN TOVAR HÁM XÍZMETLER IMPORTI KÓLEMLERI DINAMIKASI
(yanvar-sentyabr, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

Esabat dáwiri juwmaqlarına kóre, import boyınsha sherik mámleketler arasında Qıtay Xalıq Respublikasını ulıwma import kóleminde 36,0 % úlesi menen Rossiya Federatciyası (23,0 %) artta qaldırğan halda birinshi orındı iyeledi.

2022- jıldıń yanvar-sentyabr ayları juwmağı boyınsha Qaraqalpaqstan Respublikası tárepinen 49 mámleket penen tovarlar hám xızmetler importı ámelge asırıldı.

**TOVAR HÁM XÍZMETLER IMPORTINDAGÍ JIGIRMA IRI
SHERIK MÁMLEKETLER
(yanvar- sentyabr)**

Mámleket atı	mıń AQSH dollari		ósım páti, % te		orni	
	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.	2021- j.	2022- j.
Qıtay Xalıq Respublikası	27750,5	62148,8	97,4	224,0	2	1
Rossiya Federatciyası	29355,4	39752,0	101,3	135,4	1	2
Koreya Respublikası	18923,7	19789,1	84,7	104,6	3	3
Qazaqstan	16004,7	14592,5	133,8	91,2	4	4
Túrkiya	11135,6	6576,1	542,3	59,1	5	5
BAÁ	4958,9	4749,4	1216,7	95,8	11	6
Litva	1671,1	2930,7	254,2	175,4	17	7
Qirg'iz Respublikasi	3525,0	2709,1	241,5	76,9	12	8
Soedinennoe Korolevstvo	840,4	2544,5	60,1	302,8	20	9
Belarus	581,2	2290,4	57,1	394,1	27	10
Qatar		2057,9	-	-		11
Yaponiya	303,6	1152,1	55,3	18,2	32	12
Polsha	836,6	961,3	58,2	114,9	21	13
Ruminiya	800,0	782,2	71,2	97,8	18	12
Estoniya	5829,4	779,2	900,3	13,4	9	13
Polsha	1334,8	705,2	133,0	52,8	17	14
Germaniya	6385,0	948,6	559,0	14,9	9	14
Eron	2981,5	848,4	160,3	28,5	13	15
Latviya	2480,3	847,4	66,5	34,2	14	16
Turkmenistan	2211,7	836,6	127,1	37,8	15	17
Estoniya	97,5	789,6	247,3	809,5	37	18
Niderlandiya	5426,4	782,3	1110,1	14,4	10	19
Ruminiya	1353,3	697,3	65,2	51,5	18	20

Soni aytiw kerek, Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federatciyası, Qazaqstan, Shvesariya, Koreya Respublikası, hám Túrkiya sıyaqlı mámleketler Qaraqalpaqstan Respublikasına tovar hám xızmetler importındaǵı iri sherik mámleketlerdiń birinshi jigirmalıǵına kirdi.

Jeti iri sherik mámleketler (Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federaciyası, Qazaqstan, Koreya Respublikası, Túrkiya, Litva hám BAA Respublikası) jámi importtıń 87,1 % úlesin quradı, bul 150,5 mln. AQSh dolların quradı.

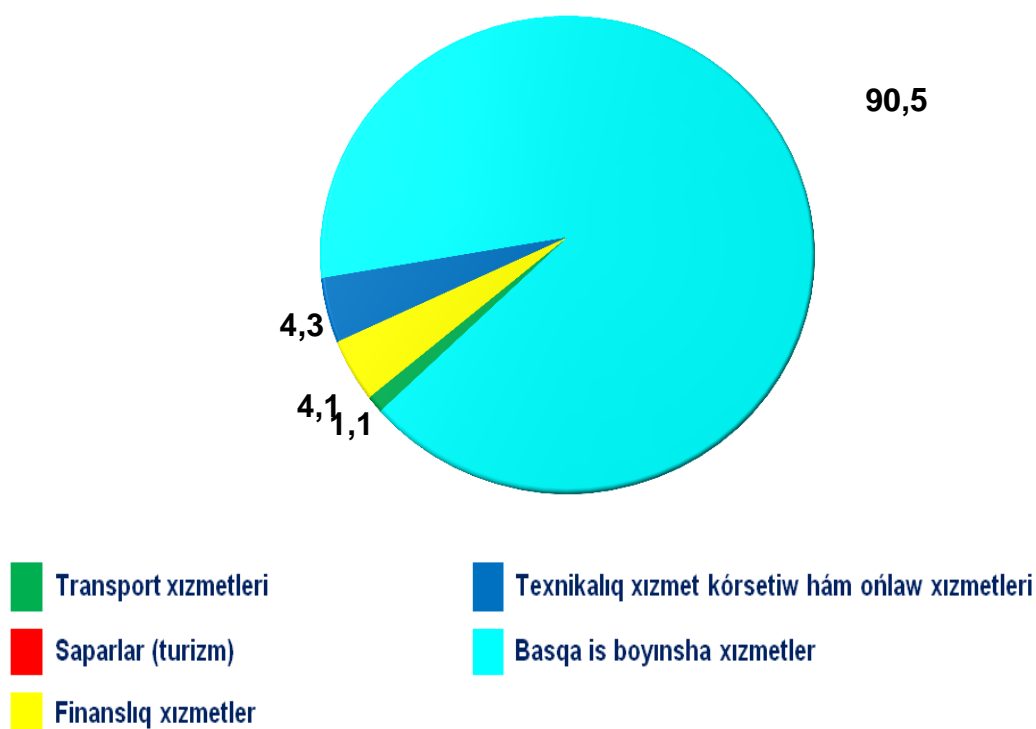
**RESPUBLIKA IMPORTÍDA TIYKARǴI
SHERIK MÁMLEKETLERDÍŇ ÚLESİ
(2022- jil yanvar- sentyabr, % te)**

Respublikadagi investitsiyaliq ortaliqtir jaqsilangani sayin ham usi salada amelge asirilgan reformalar natijesinde mashina ham uskeneler, sonday-aq, olardiir bolekleri importiniir osiwi tabigiyi. Sonday qilip, Qitay Xaliq Respublikasi, Rossiya Federaciyasi, Qazaqstan, Koreya Respublikasi tarepinen kiritilgen ulken kolemdedi investiciyalar natijesinde, onimler importi koleminde usi mamleketlerdiir joqari ulesi saqlanip qalmaqta.

XIZMETLER IMPORTI QURAMI
(2022- jil yanvar- sentyabr, ulesi, % te)

2022- jildiir yanvar-sentyabr aylari juwmaqi menen xizmetler importi kolemi 18 115,6miir AQSh dollarin yaki jami import koleminiir 10,5 % in quradi ham otken jilga salistirganda 5,2 % ke tusken. Xizmetler importi quraminiir tiykarqi ulesi basqa is boyinsha xizmetler (90,5 %), finansliq xizmetler (4,1 %) den ibarat boldi. Sonday-aq, texnikaliq xizmet korsetiw ham onlaw xizmetleri (4,3 %) ham transport xizmetleri (1,1 %) quradi.

Sirtqi ekonomikalik baylanislar ham sawda statistikasi bolimi
Tel.: (61) 224-92-06.

